



ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ РОБИТЬ СУДДІВСЬКУ ВЛАДУ ПОКІРНОЮ

За правління Президента Порошенка Україна майже не здійснила поступу. Верховний Суд і Конституційний Суд України мають бути призначені заново. Однак більшість кандидатів є «старими знайомими», до яких президент Порошенко ставиться прихильно. Україна не зробила значного прогресу не лише в питанні незаангажованості й незалежності судової системи: корупція все ще існує.

Коли суддівський комітет представив 319 кандидатів на призначення в новий Верховний суд України, то відбір цих посадовців мав бути дуже ретельний. З моменту повалення режиму президента Віктора Януковича та революції на Київському Майдані на початку 2014 року реформатори вимагали і продовжують вимагати кардинальних змін й повного оновлення судової влади. Це робиться з метою унеможливити «використання» суддів, прокурорів та інших органів влади супроти своїх політичних противників і для боротьби з усеpronикливою корупцією.

Однак за час правління Петра Порошенка Україна не здійснила значного прогресу в цьому питанні й президент хоче контролювати суддівство так само, як і його попередники. Реалізація реформи в судовій системі, ухваленої у червні 2016 року, «застрягла» на місці: певні групи громадян та противники Порошенка продовжують мати справу з СБУ або з Генеральною прокуратурою Юрія Луценка – Порошенко призначив генеральним прокурором голову своєї партії (голову «Блоку Петра Порошенка»), хоча він (Луценко) не має жодного досвіду в галузі юстиції.

Крім того, сумнівною була процедура призначення нового Верховного Суду України – найвищої інстанції для

всіх кримінальних справ, для всіх цивільних справ, в галузі адміністративного права та економічних процесів. Коли колишній суддя Михайло Жернаков, член Громадської ради доброчесності, почав шукати інформацію про представлених кандидатів то результат виявився шокуючим: 79 з 319 нібито «зразкових» суддів раніше брали участь у політичних процесах, підтримували протизаконні заходи колишнього президента Януковича або ж ігнорували рішення Європейського суду з прав людини. За словами Жернакова, вони мали «переповнені банківські рахунки, будинки й квартири, що коштували мільйони й автомобілі класу люкс, які не могли купити на офіційну зарплату».

Колишні адвокати президента чи кандидати його партії

Комісія, відповідальна за відбір суддів, проігнорувала більшість висновків щодо скомпрометованих кандидатів. Зі 120 кандидатів у Верховний суд 30 осіб «були скомпрометовані своїм минулим, вони не були незалежними, а, може, навіть і корумпованими», – заявляє Анастасія Красносільська з Центру протидії корупції. Вища рада юстиції України тепер має вирішити, хто зі 120 кандидатів стане судьями Верховного суду, а призначить їх Порошенко.

Його вплив на судову систему за-

лишається величезним. Колишній голова Київського апеляційного суду Антон Чернушенко в серпні 2015 року заявив, що Порошенко та заступник його штабу хотіли нав'язати йому судові рішення щодо президента. Президент та заступник його штабу спростували таке твердження. У Комісії, що відбирає кандидатів на пост суддів, 13 з 16 членів вважаються близькими до Президента чи його оточення. Те саме стосується Вищої судової ради, яка відповідає за всі судові рішення, просування по службі, штрафи та звільнення в Україні.

Багато членів Ради юстиції є колишніми адвокатами президента або ж були кандидатами на вступ до рядів його партії. Голова Ігор Бенедюк є колишнім російським військовим суддею, для якого Президент Порошенко змінив закон, щоб залишити його на чолі Ради юстиції. Багато членів Ради запідозрені в корупційних діях. Так, наприклад, Павло Гречківський був арештований у вересні 2016 року, оскільки був звинувачений в отриманні першої частини хабаря розміром 500 тисяч доларів з метою вплинути на судові рішення. Гречківський досі є членом Ради й вносить рішення щодо недоторканості інших суддів як член Дисциплінарної палати.

Погано виглядає справа і з незаангажованістю й незалежністю Кон-

*Флоріан Гассель є кореспондентом, який з 2015 року пише про події в Центральній та Східній Європі. Живе у Варшаві. До цього він повідомляв про те, що відбувалося на Балканах та про конфлікт на сході України в 2013 та 2014 рр. З 2009-го по 2012 рік Гассель працював економічним репортером для видання **Die Welt** у Берліні. У 2011 році отримав премію імені Ернста Шнайдера в галузі економічної журналістики за збірник про кризу в Греції. З 1996 по 2008 рік Флоріан Гассель був московським кореспондентом **Frankfurter Rundschau**. За репортажі з Чечні у 2003 році він отримав премію. Упродовж 1993-1996 рр. Гассель працював редактором відділу з питань зовнішньої політики віденського журналу **Profil**. Вивчав історію у Кельнському університеті, як вільний журналіст працював у виданнях **Kölner Stadt-Anzeiger, Zeit i Stern**.*

ституційного Суду. «Порошенко контролює деяких конституційних суддів – очевидно, за допомогою якихось компрометуючих даних», – говорить Жернаков. Згідно з касовою книгою колишньої правлячої «Партії регіонів», судді Конституційного суду отримували хабар розміром у шість мільйонів доларів за один-єдиний вердикт на користь тодішнього президента. Однак генпрокурор Луценко відмовляється розпочинати розслідування у справах цих начебто корумпованих суддів Конституційного суду. Суддів так і не притягнули до відповідальності за винесені ними рішення. Та й Рада юстиції, підконтрольна Порошенку, не йде проти них.

Позиція Уповноваженого з прав людини вже кілька місяців вільна

Порошенко добре попідкувався і

наступне призначення 18 суддів Конституційного Суду: Комісія за вибором шести конституційних суддів, яких призначає Президент, відбиралася Президентом. Шестеро суддів призначаються парламентом, над яким Президент також має перевагу. Таким самим шляхом Порошенко вибрав Голову Парламенту й Голову Комітету з питань судової влади. У серпні набрав чинності закон про Конституційний суд, який «продовжуватиме нав'язувати політичний контроль над судом», говорить Жернаков. Посада Комісара з прав людини вакантна вже протягом кількох місяців. Кандидати на правонаступництво, як належить згідно статуту, не є досвідченими правознавцями, а парламентарями. Порошенко також відмовляється дозволити обрати уповноваженого шляхом таємного голосування, як це було раніше.

Не менш важливим є і те, що Порошенко відмовляється створити незалежний суд для розгляду корупційних звинувачень проти високопоставлених політиків та посадових осіб, який би був абсолютно поза контролем інших, – значною мірою дискредитованих, – судів. Хоча таку обіцянку він дав ЄС та Міжнародному валютному фондові. Законопроект, розроблений реформаторами з метою створення незалежного антикорупційного суду, лежить у парламенті з 1 лютого. Однак Порошенко відмовляється від консультування в цьому питанні.

З 2016 року українським чиновникам доводиться розкривати інформацію про свої активи. Проте орган, відповідальний за проведення аудиту, працює неефективно. З близько мільйона декларацій про власність за 2015 рік «не перевірили навіть 40», заявляє активістка Красносільська. Антикорупційне агентство НАБУ, створене за допомогою Заходу, вважається таким, що працює, але має обмежені повноваження. Починаючи з

2016 року, НАБУ скерувало до суду 75 звинувачень у корупції, однак лише в третині справ відкрили судові розслідування.

Реформатори, що вказують на дефіцит, змушені мати справу з владою

В березні 2017 року був заарештований Роман Насіров, який, як голова митниці та всіх податкових органів України, контролював мільярдні суми – раніше він перебував у рядах партії Порошенка. Підозра в корупційних діях на понад 70 мільйонів доларів. Насіров також є громадянином Великобританії. Він володіє квартирами в Лондоні. Англійський уряд віддав українцям цей баласт. Однак відповідальний за такі справи суд у Києві відмовляється взяти до уваги цей матеріал.

Реформатори, що вказують на дефіцит у сфері судової реформи чи в боротьбі з корупцією, часто змушені стикатися із владою. Провідні активісти Центру протидії корупції піддаються тиску з боку СБУ – очевидно, шляхом політично мотивованих процесів, подібно до компанії даних, що виявляє розбіжності між офіційними висловлюваннями чиновників та їх реальним майном. Андрій Садовий є міським головою Львова, а також очолює опозиційну партію «Самопоміч», яка подала законопроект про антикорупційний суд. У середині березня генеральний прокурор Луценко почав погрожувати Садовому звинуваченням та можливим імпічментом. Стверджуване правопорушення: недбалість у поведженні з відходами (сміттям).

Флоріан ГАССЕЛЬ

Züddeutsche Zeitung, 28 вересня 2017 року

Переклад з німецької Вікторії РОМАНЧУК

ПЕРЕДПЛАТА НА ЖУРНАЛ «УНІВЕРСУМ» (ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ 2017 РОКУ)

Щоб регулярно отримувати журнал «Універсум», слід переказати через будь-який банк чи надіслати поштовим переказом 84 гривні на поточний рахунок № 2600744144 в ПАТ АКБ «Львів», МФО 325268, ЄДРПОУ 19326603. Одержувач: ТзОВ «Універсум».

Не забудьте надіслати на адресу редакції («Універсум», п/с 2994, Львів—17, 79017) копію квитанції поштового переказу чи платіжного доручення, чітко вказавши при цьому свою адресу.

«Універсум» в Інтернеті: <http://universum.lviv.ua>, <https://www.facebook.com/universum.lviv>